

Plán činnosti

Vlastivědného muzea Jesenicka,
příspěvkové organizace,
na rok 2023

Základní údaje

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje, sídlí na adrese Zámecké náměstí 120/1, Jeseník, 790 01.

Statutárním zástupcem je Mgr. Pavel Rušar, ředitel.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bylo zřízeno na základě Zřizovací listiny vydané zřizovatelem – Olomouckým krajem – dne 17. 3. 2003.

Muzeum plní činnost muzea podle zákona 122/2000 Sb., v platném znění a podle dalších relevantních platných zákonů, vyhlášek a metodických pokynů Ministerstva kultury.

Organizace je právnickou osobou, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese zodpovědnost z těchto vztahů vyplývající, je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl Pr., vložka 725.

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., spravuje dvě kulturní zařízení – Vodní tvrz v Jeseníku (Zámecké náměstí 120/1) a Muzeum Vincenze Priessnitze v areálu Priessnitzových léčebných lázní v Jeseníku Lázních (Priessnitzova 175). Budovu Vodní tvrze má pronajatou od Lesů ČR, s. p., budovu muzea Vincenze Priessnitze od města Jeseník. Dále pronajímá prostory v Javorníku a v Jeseníku (ul. Beskydská), a to pro účel depozitářů a odborných pracovišť, a také garáž na Zámeckém náměstí v Jeseníku jako technické zázemí pro vozový park.

Obsah

Základní údaje	1
Obsah.....	2
Úvod a vize	3
Ediční, vydavatelská a prezentační činnost – přehled.....	10
Výstavy krátkodobé 2023 – Galerie ve Vodní tvrzi.....	10
Výstavy krátkodobé 2023 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrze	11
Výstavy krátkodobé 2023 – Foyer ve Vodní tvrzi	12
Výstavy krátkodobé 2023 – Rytířský sál	13
Výstavy krátkodobé 2023 – Kulturní dům Javorník.....	13
Výstavy krátkodobé 2023 – autorské výstavy zapůjčené do jiných muzeí/institucí	14
Výzkumná činnost – přehled	15
Sbírkotvorná činnost – přehled	18
Vzdělávací činnost – přehled	20
Exkurze	20
Přednášky tematické – Vodní tvrz.....	21
Přednášky k výročím a připomenutí významných událostí – Vodní tvrz.....	22
Nabídka edukačních programů a přednášek pro školy – Vodní tvrz/exteriér.....	22
Pilotní, významné i další projekty a akce – přehled	24
Standardy	25

Úvod a vize

Vlastivědné muzeum Jesenicka bude v plánovaném období plnit tradiční paměťové muzejní funkce, bude pořádat výstavy, spravovat, rozšiřovat a schraňovat sbírky, řádně je evidovat a odborně zpracovávat, bude pořádat kulturní akce, konference a semináře, publikovat v tématech regionální vlastivědy a provádět regionální výzkum v různých oborech v souvislosti se sbírkami. Bude také popularizovat regionální (vlasti)vědu, zachycovat orální historickou paměť, pořádat inovativní vzdělávací programy, modernizovat technické vybavení a přizpůsobovat ho mladším generacím, přispívat ke komunitnímu citění ve městě i širší oblasti, navazovat a facilitovat nové funkční vazby a přispívat k vytváření funkčních regionálních sítí. Muzeum se v roce 2023 zaměří také na procesy digitalizace, tokenizace umění a získávání finančních prostředků z dotačních titulů.

V rámci **výstavní politiky muzea** bude instituce pokračovat v provozu třech stálých expozic ve Vodní tvrzi, tj. tradiční regionální archeologické a historické expozice a dvou moderních multimediálních expozic Spirály času Země a Čarodějnických procesů na Jesenicku. Zřejmě nejvýznamnějším počinem bude výstavba zcela nové expozice Fauny a flóry Jesenicka v prvním patře Vodní tvrze na místě bývalého historického depozitáře. Na počátku roku by muzeum mělo disponovat stavebním povolením a po výběru zhotovitele by mohla ve druhé polovině roku proběhnout stavba a instalace. Přístupnost finančních prostředků pro akci je však vázána na úspěch v Integrovaném regionálním operačním programu (IROP), přičemž na žádosti v tomto programu spolupracuje intenzivně Vlastivědné muzeum Jesenicka s Olomouckým krajem. Informace o získání dotace se očekává v prvním kvartálu roku 2023. Nová expozice bude zaměřena na dětské návštěvníky, zejm. základoškolského věku, ale informace a poznatky si v ní najdou i dospělí návštěvníci a poučení přinese i zainteresovaným laikům. Výstavba expozice zaměřené na dětské návštěvníky doplní strukturu nabídky VMJ takřka do ideální podoby, neboť taková expozice je až do současné doby suplována pouze krátkodobými dětskými výstavami instalovanými na hlavní sezónu.

Přechodně na hlavní sezónu bude také zpřístupněna expozice v rodném domě Vincenze Priessnitze. Rozhodnutí ohledně rekonstrukce muzea Vincenze Priessnitze budou navázána na jednání Rady města Jeseník s Radou Olomouckého kraje, neboť město Jeseník je majitelem budovy. Projektovou dokumentaci na případnou rekonstrukci má muzeum i v tomto případě již připravenou.

Počet krátkodobých výstav bude obdobný jako v roce předcházejícím. Některé výstavy budou navázány na existující programy v muzejnictví (Paměť hřbitovů: Sepulkrální památky někdejších Sudet), jiné na inovační vzdělávání (např. interaktivní prázdninová herna), ale také na reflexi vědy a výzkumu [Historické vodohospodářské objekty (nejen) v Jeseníkách], a to zejména při spolupráci s univerzitami (zejm. UPOL), výzkumnými a vzdělávacími centry (CATRIN, Pevnost poznání PŘF UPOL) a dalšími institucemi. Další výstavy budou prezentací vlastního regionálního vlastivědného bádání (např. Sportovní osobnosti Jesenicka po roce 1945 a Historie a současnost sklářství v Jeseníkách), některé se pak zaměří na alternativní umělecké uchopení jesenického prostoru a jeho historie (Čas magického kraje, Výstava abstraktních obrazů Janette de la Colette).

Při volbě témat a obsahů výstav bude respektován charakter muzea jakožto regionální instituce, která se v přibližném rozsahu zabývá v humanitních oborech územím, které je vymezeno obdobně dnešnímu SO ORP Jeseník, a opět v přibližném rozsahu v přírodních oborech územím přesahující zmíněné vymezení do oblastí Hrubého i Nízkého Jeseníku, Zlatohorské vrchoviny a Králického Sněžníku, výjimečně i do oblastí v Polsku. Témata se budou týkat všech oborově vymezených oblastí, které jsou muzeu vetknuty zřizovací listinou, omezeně i těch ve zřizovací listině přímo nevyjmenovaných. Vzhledem k přetrvávající absenci galerie v Jeseníku se záměry budou týkat i umění, resp. dějin umění. Podstatnou část výstav budou tvořit i klasické historické výstavy, oblíbené především u seniorů. Na hlavní sezónu naopak muzeum připraví výstavu zaměřenou na dětského návštěvníka.

Jeden ze svých základních úkolů bude muzeum naplňovat prostřednictvím **výzkumné a popularizační činnosti**. I v roce 2023 se výzkumná činnost bude orientovat na zřizovací listinou vymezený region, tj. okres Jeseník a oblast Jeseníků v širším geografickém smyslu a výjimečně přesáhne hranice regionálního vymezení. Nadregionální vymezení se bude týkat zejm. dějin vodoléčby. Odborní pracovníci budou samostatně i ve vzájemné spolupráci a s odborníky z vnějšku přispívat k rozvoji poznání v přírodovědných i humanitních oborech, v roce 2023 zejména v oborech historie (regionální dějiny, dějiny vodoléčby, významné osobnosti), biologie (botanika, zoologie) a geologie (ledovcové zalednění), dále také v oborech etnografie, kunsthistorie, geografie a archeologie.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bude na jedné straně dále dbát na vysoký standard vědeckých prací, ale i vzhledem k odklonu zřizovatele od podpory odborných publikací s impaktem zreflektuje silněji potřebu regionálně zaměřených popularizačních publikací a publikací zaměřených na sbírky (např. sbírkové katalogy). Po uvážení se VMJ vydá tímto směrem společně s ostatními muzei Olomouckého kraje a některé katalogy či odborné práce bude publikovat společně s nimi (Vlastivědné muzeum v Šumperku, Vlastivědné muzeum v Olomouci, Muzeum Komenského v Přerově).

Z hlediska publikace popularizačních prací bude pokračovat zacílení na *Naše město*, *Kulturní revue Olomouckého kraje*, *Lázeňské prameny* a také na časopis *Jeseníky – Rychlebské hory*, který muzeum bude dále spoluvydávat společně se sdružením Erebia a s CHKO Jeseníky. Práce budou publikovány i v časopisech vydávaných spolky odsunutých Němců z doby po druhé světové válce (např. *Altwater*). Jakousi pomezí instancí mezi odbornými časopisy a platformami popularizačními bude prostor dvou vlastivědných sborníků, které vydává Vlastivědné muzeum Jesenicka ve spolupráci se Státním okresním archivem Jeseník a se Společností Vincenze Priessnitze. Jedná se o sborník *Jesenicko* a *sborník svatováclavských setkání*. Pro totéž budou publikovány články i v jiných sbornících obdobných institucí, ať už recenzovaných či nikoliv.

Publikace v *Našem městě*, *Jesenickém týdeníku* a *Lázeňských pramenech* nebude využívána pouze jako prostor pro uveřejnění kratších článků a studií popularizačního rázu, ale především prostorem, ve kterém je možno různá témata regionální vlastivědy představit širokému spektru čtenářů (místních, turistů, lázeňských hostů a obecněji lidem, ke kterým se vlastivědná činnost jinými kanály nedostává). V tomto smyslu budou publikace tohoto druhu chápány plnohodnotně, jako samostatná kategorie sledující své vlastní cíle. Zatímco čtenáři odborných statí se řadí do desítek a týkají se vždy

vymezených oborů, a vlastivědné sborníky zaujímají především zájemce o regionální vlastivědu (desítky, maximálně nižší stovky čtenářů), tak zmíněné platformy zasahují široké obecnost a čtenáři se počítají jen na Jesenicku na vyšší stovky, a dokonce tisíce.

Z hlediska samostatných publikací knižního charakteru budou vydány minimálně čtyři knihy, čímž dojde k podstatnému nárůstu v této oblasti. VMJ tak zareaguje na oblibu regionálně zaměřených spíše popularizačních prací v poslední době. Mimo plnění základních účelů muzea (tj. zpřístupňování poznatků, osvětová činnost apod.) tím instituce bude sledovat i ekonomické cíle a posílení provozního rozpočtu. U některých publikací a výstavních katalogů dojde k využití různých dotačních titulů (např. Ministerstvo kultury ČR, INTERREG a další).

Instituce se pokusí obnovit jednání s Městskými kulturními zařízeními Jeseník tak, aby mohlo dojít k pokračování natáčení oblíbených podcastů Hovory z hor, u kterých docházelo u jednotlivých dílů ke stovkám a nižším tisícům shlédnutí, což je v porovnání s běžnou přednáškovou či obdobnou činností řádový nárůst. Cílem této aktivity je jednak o tématech z prostředí regionální (vlasti)vědy promluvit silněji v kyberprostoru, a zaujmout tak mladší generaci, jakož i nabídnout příjemný poslech široké veřejnosti např. při práci či odpočinku.

Posílení výzkumné činnosti je výsledkem nově nastavených priorit od roku 2017, naráží však již na strop z hlediska možnosti nasazení odborných kapacit. Objem výzkumu bude tedy srovnatelný s rokem 2022.

Instituce bude v rámci **sbírkotvorné činnosti** pokračovat akvizicemi a péčí o sbírkový fond. Akvizice budou realizovány skrze sběry odborných pracovníků, dary, převody a také skrze nákupy. Očekávaná suma peněz vyčleněných na akvizice je pro rok 2023 stanovena na 60 tisíc Kč, v případě využití dotačních titulů Ministerstva kultury ČR může být i podstatně vyšší. Sbírkový fond budou v souladu se zřizovací listinou a legislativou odborně zpracovávány, sbírkové předměty řádně evidovány v evidenci chronologické a systematické a následně inventovány podle příslušné legislativy.

V rámci inovací bude pokračovat další posilování digitalizačních procesů, které mají pro VMJ vysokou prioritu. Předně bude posílena kapacita pro digitalizaci (minimálně 0,5 úvazku věnovaného na digitalizační a související procesy), bude vytvořena směrnice na digitalizaci a také bude reflektována krajská koncepce digitalizace, k jejímuž vytvoření by mělo dojít nejpozději v průběhu roku 2023. Vlastivědné muzeum Jesenicka rovněž v roce 2023 připraví žádost do Národního plánu obnovy ve spolupráci se zřizovatelem, a to tak, aby došlo k synergickému efektu v souvislosti s žádostmi dalších krajských muzeí či jiných institucí ve stejném programu. Z tematického hlediska očekáváme v roce 2023 jasnější vymezení postoje k oblasti 3D předmětů, nicméně v souladu s *Plánem rozvoje Vlastivědného muzea Jesenicka* pro období 2021 až 2023 se bude digitalizace sbírkového fondu ve VMJ v roce 2023 soustředit na digitalizaci dvojrozměrných předmětů ve sbírkách spravovaných VMJ a zejména jejich prezentaci prostřednictvím portálu eSbírkový, kde je pro rok 2023 definován konkrétní úkol pro oddělení digitalizace, který představuje dosažení počtu 2 000 veřejně prezentovaných záznamů. Další možnosti progresu v oblasti digitalizace budou dány případnými úspěchy v žádostech u vybraných dotačních titulů.

V roce 2023 proběhnou dvě řádná setkání *Poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost*, jarní a podzimní. Poradní sbor zváží další investice do restaurování sbírkových předmětů. Instituce se bude i v roce 2023 potýkat s absencí pracovníka, v jehož náplni by bylo zejména ošetřování, restaurování a konzervování sbírkových předmětů. Základní ošetření budou provádět odborní pracovníci, konzervování a restaurování bude řešeno pouze v omezeném rozsahu, a to externí službou či ve spolupráci s jinými muzei. Tento problém instituce vnímá, přesto mu pro rok 2023 určuje nižší prioritu.

Vlastivědné muzeum Jesenicka v oblasti **vzdělávací činnosti** v roce 2023 naváže na oblíbené inovační programy ve vzdělávání, zrealizuje zejména badatelsky a sbírkotvorně orientovanou T-expedici, zrealizuje letní výtvarný plenér s nadanými žáky a zaměří se také na udržení vysoké úrovně i konzervativnějších vzdělávacích modulů pro potenciální návštěvníky muzea či pro žáky partnerských základních a středních škol.

Z hlediska konzervativních vzdělávacích modulů představí VMJ celou řadu přírodovědně i humanitně orientovaných přednášek, a to zejména z oborů historie, archeologie, etnografie, geologie, geografie, biologie, a také různé mezioborové přednášky. Odborní pracovníci muzea, event. externí spolupracovníci, povedou také některé exkurze po regionu Jesenicka. Odborní pracovníci muzea plně zprovozní nabídku klasických muzejních edukačních programů a edukačních přednášek, které budou nabízeny školám a dalším externím subjektům. Klasické přednášky a exkurze budou mířit naopak na seniory a širší veřejnost zájímající se o regionální vlastivědu.

Z hlediska vzdělávacích programů, které muzejně-edukační prostředí inovují, se bude jednat zejména o tzv. T-expedici Jeseníky, vzdělávací a badatelský projekt určený pro nadané a mimořádně nadané žáky z regionu Jesenicka i mimo něj. V něm ve spolupráci se svými učiteli, oborovými experty (univerzity, muzea, výzkumné ústavy, soukromý sektor) a také s mladšími i staršími spolužáky pracují žáci na badatelsky orientovaných tématech v oblasti techniky, přírodovědy i v oblasti společenských věd, přičemž některé sekce jsou zaměřeny přímo sbírkotvorně, tj. jejich cílem je sběr předmětů, které budou navrženy poradnímu orgánu ředitele VMJ pro sbírkotvornou činnost jako předměty vhodné k obohacení muzejních sbírek. Cílem projektu je nabídnout unikátní příležitost nadaným žákům zejm. z regionu Jesenicka zapojit se do téměř celoroční výzkumné aktivity orientované na přírodovědné a také společenskovědní obory, a to za průběžného vytváření funkčních vazeb v regionu. Zároveň je cílem těmto žákům zprostředkovat kvalitní zpětnou vazbu nad výsledky jejich bádání, a to prostřednictvím reakcí na jejich vystoupení na závěrečné poster konferenci, na odborném sympoziu (např. svatováclavské setkání, pokud je téma ročníku relevantní) a rovněž prostřednictvím reakcí na publikované výstupy. Cílem je také přinést učitelům kontakt s nadanými žáky v rámci badatelsky orientované výuky a jejich praktické poznatky doplnit teoretickým seminářem.

I v rámci uměleckých oborů nabídne VMJ inovační aktivitu se zapojením nadaných žáků, a to ve spolupráci se Střední školou Strážnice i místními zájemci o zveřejnění vlastních uměleckých děl. Výtvarný plenér představí nejzajímavější výsledky týdenního snažení žáků zachytit přírodu a krajinu Jeseníků, Rychlebských hor a podhůří na obrazech při využívání různých malířských technik. Plenér

bude realizován v nádvoří Vodní tvrze a na kamenném mostě před tvrzí. Vybrané obrazy budou za souhlasu autorů zařazeny do muzejních sbírek.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bude dále pokračovat ve vzdělávání vlastních zaměstnanců v rámci odborných seminářů a konferencí. Důraz pro všechny pracovníky bude kladen na seznámení se s moderními trendy v oblasti muzejnictví, vzdělávání i výzkumu. Za tímto účelem nabídne instituce svým zaměstnancům relevantní zdroje a rovněž zorganizuje či nabídne možnost výjezdu do relevantních institucí, a to např. skrze k tomu vhodné dotační tituly.

Pro Vlastivědné muzeum Jesenicka je vzdělávací činnost už několik let tradičně tou velmi důležitou, preferovanou a charakterem v některých případech inovativní, a tak by tomu mělo být v roce 2023 i v letech následujících. Další inovační rozvoj vzdělávací činnosti však už naráží na samy hranice kapacity zejména ve smyslu organizačních a administrativních sil.

Pořadatelská činnost organizace naváže na předchozí léta. Ve spolupráci se Státním okresním archivem Jeseník, Městskými kulturními zařízeními a Společností Vincenze Priessnitze připraví VMJ tradiční svatováclavské setkání, roku 2023 na téma Zločin a trest. Jeho hlavním modulem opět bude vlastivědné sympozium s odbornými, vlastivědnými i popularizačními příspěvky odrážející publikace ve svatováclavském sborníku. Příležitost vystoupit na sympoziu dostanou v případě relevantního tématu i mladí badatelé z projektu T-expedice, kterým se tak dostane té nejlepší zpětné vazby od posluchačů sympozia z univerzit, ústavů, muzeí, ale také ze strany široké veřejnosti. Tradičními moduly svatováclavského setkání budou pietní akt k připomenutí násilné internace řadových sester do javornického výběžku republiky v době vlády komunistické strany, slavnostní koncert ke Dni české státnosti i výstava zaměřená na historii policejní práce v regionu.

Vlastivědné muzeum Jesenicka se připojí k celorepublikové akci muzejních nocí. V květnu připraví pro návštěvníky večerní komentované prohlídky vybraných výstav, divadlo pro děti, performance pro širší veřejnost a prostor nádvoří nabídne historickým umělcům.

Instituce uspořádá několik menších připomínkových aktů k různým výročím, a to povětšinou v budově Vodní tvrze (zejm. Rytířský sál). Např. se bude jednat o připomínku dne veteránů či o připomenutí nechvalně proslulé měnové reformy v roce 1953.

Vlastivědné muzeum Jesenicka nabídne rovněž své organizační a jiné kapacity jako spolupořadatel mnoha dalších **akcí regionálního charakteru**, zejména česko-německého alternativního kulturního a historického festivalu IM ZENTRUM a sousedského festivalu JESNĚNÍ pořádaného osvědčenými partnery v oblasti kultury na Jesenicku. Instituce se také připojí ke Dnům evropského kulturního dědictví.

Instituce bude pokračovat v pronájmech Rytířského sálu, a to pro různé společenské a kulturní akce, svatby, oslavy, koncerty apod. Po dokončené rekonstrukci sociálního zázemí bude Rytířský sál fungovat jako samostatný prostor, jehož bude možné využívat, aniž by bylo nutné mít zároveň otevřené a přístupné muzejní prostory. Rytířský sál je unikátním historickým prostorem ve městě a

jeho využívání v tomto smyslu bude v prostorách Vodní tvrze velmi vhodné. Potenciálně přínosným bude nové řešení Rytířského sálu také pro rozpočet organizace (doplňková činnost).

V **propagační činnosti** bude instituce pokračovat v současných propagačních kanálech (tiskoviny, zejm. měsíčních *Naše město*, *Šumperský a jesenický deník*, *Jesenický týdeník*, *Lázeňské prameny*, *Kulturní revue Olomouckého kraje* a další, dále bude využívat tištěných plakátů a informačních letáků. Instituce se zaměří na kvalitu propagace na sociálních sítích a udrží vysokou kvalitu propagace v médiích, televizi i rádiu. Ve spolupráci se zřizovatelem se pokusí zaměřit také na billboardovou reklamu, zejména zacílenou na mimořádné akce muzea (např. T-expedice, Muzejní noc). Organizace bude dále spravovat internetové stránky www.muzeumjesenik.cz.

Knihovna VMJ po úspěšném zahájení katalogizace v roce 2022 bude v tomto procesu pokračovat i v roce 2023 a navíc dojde k získání přístupu do Národní digitální knihovny, a to formou tzv. terminálového přístupu (kiosek). Na rok 2023 je plánován vstup do Souborného katalogu (SKC).

Ekonomické, technické a organizační záležitosti budou v roce 2023 samozřejmě z velké části odvislé také od vnějších faktorů. Zdaleka nejvýznamnější **investice** – výstavba nové expozice Fauny a flóry na Jesenicku – bude spuštěna v souvislosti s přiznáním dotačního titulu IROP. Další investice budou zacíleny na obnovu prostoru galerie ve Vodní tvrzi či na úpravy v expozici Čarodějnických procesů (nahrazení technologie fogscreenu). Investice do statického zabezpečení Vodní tvrze počkají na rozhodnutí soudu o majetková práva k budově. Z hlediska ne příliš dobré ekonomické situace státu VMJ zřejmě příliš nenavýší provozní příspěvek od zřizovatele, v souvislosti se zdražováním nájmu a inflací se tak reálně objem prostředků v provozu spíše sníží. Dopad na činnost muzea je těžké předvídat, Vlastivědné muzeum Jesenicka bude mimo jiné reagovat snahou o efektivnější čerpání příjmů z **dotačních titulů**. Ve spolupráci se zřizovatelem se pokusí získat dotaci z již zmíněného programu IROP. VMJ naváže na úspěšnou spolupráci s Euroregionem Praděd a v rámci česko-polských sítí se přihlásí do programu INTERREG za účelem získání finančních prostředků pro vznik širěji tematicky zaměřené publikace popularizačního charakteru (tematicky možná navazující na spolupráci z minulého projektu). VMJ bude čerpat dotace Ministerstva kultury ČR, a to v rámci ISO na sbírkové předměty a vybavení muzea, ale také ve výzvě týkající se projektů profesionálního výtvarného umění (výstava Barevná paleta Jesenicka). V rámci dotačního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR bude ve spolupráci se SVČ Duha Jeseník čerpat dotaci na podporu nadaných žáků pro vzdělávací a badatelský projekt T-expedice. Ve spolupráci se zřizovatelem a ostatními muzei Olomouckého kraje bude instituce připravovat žádost týkající se digitalizace do Národního plánu obnovy. Instituce bude možnosti vhodných dotačních titulů sledovat a v návaznosti na možnosti administrativních kapacit organizace bude systémově či ad hoc účast v titulech realizovat.

VMJ nebude v roce 2023 realizovat investici spočívající ve vytvoření projektové dokumentace celkové rekonstrukce Vodní tvrze, a to z důvodu nutnosti nejprve vyřešit statické problémy objektu. V roce 2023 dokončí VMJ statický průzkum realizovaný ve spolupráci s ČVUT v Praze, které by mělo vydat přibližně v polovině roku další doporučení. Vlastivědné muzeum Jesenicka také nebude usilovat o realizaci investice spočívající v rekonstrukci muzea Vincenze Priessnitze, a to z důvodu položení

priority na budovu Vodní tvrze (expozice Fauny a flóry na Jesenicku) a také z důvodu dosavadní neshody mezi městem Jeseník a Olomouckým krajem ohledně možné budoucnosti objektu ve smyslu vlastnických práv.

Instituce plánuje pro rok 2023 vyrovnaný rozpočet. Účetní jednotka navýší rezervní fondy a tím posílí finanční stabilitu pro případ potenciálních nenadálých výkyvů v budoucnosti. Proti méně výrazným potenciálním ekonomickým výkyvům by měla být instituce v roce 2023 relativně odolná. Rozpočet tvořený zejména příspěvkem zřizovatele bude doplněn o vlastní tržby, sponzorské dary, peněžní prostředky z projektů a poskytování služeb, jakož i z doplňkové činnosti.

V oblasti **personální politiky** organizace bude plánovat činnost tak, aby naplnila a nepřekročila závazné ukazatele dané zřizovatelem. V průběhu roku budou obsazeny pozice ředitele, dvou vedoucích útvarů, odborných pracovníků na plný úvazek i pracovníků na dohodu o pracovní činnosti, pracovníků na recepci, výtvarníka, asistentky ředitele, technického správce budov, uklízečky a dokumentátora a pracovníka digitalizace. Účetní, IT, grafické i mzdové záležitosti budou řešeny externě, ekonomické záležitosti dále ředitelem VMJ i externě. Vedení instituce bude usilovat o udržení příznivého pracovního klimatu na všech pracovištích, postupná realizace plánu činnosti bude probíhat na základě diskuze a spolupráce.

Ediční, vydavatelská a prezentační činnost – přehled

Zavedené edice

- SBORNÍK JESENICKO – vlastivědný sborník, v plánu je vydání svazku č. 24
- SBORNÍK SVATOVÁCLAVSKÝCH SETKÁNÍ – v plánu je vydání sborníku referátů k XXIII. svatováclavskému setkání v Jeseníku na téma *Zločin a trest na Jesenicku*
- JESENÍKY – RYCHLEBSKÉ HORY – VMJ je spoluvydavatelem populárně naučného časopisu tvořeného zejm. spolkem Erebia, pro rok 2023 se plánuje vydání dvou čísel tohoto časopisu

Nové edice

- Z JESENICKÝCH SBÍREK – edice přiblíží muzejní sbírky zejména odborné veřejnosti formou sbírkových katalogů, v rámci edice bude pro rok 2023 redakční radou naplánován minimálně první svazek

Mimo edice budou vydány minimálně dvě další vlastivědné publikace.

Výstavy krátkodobé 2023 – Galerie ve Vodní tvrzi

do 8. 1. **Vánoční betlémy ve Vodní tvrzi** (přesah z roku 2022)

autor a kurátor: Bc. K. Tomášek

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

17. 1. – 7. 5. **Barevná paleta Jesenicka**

autoři: Mgr. P. Rušar, Doc. PhDr. P. Šopák, Ph.D., Mgr. K. Growka, Mgr. O. Kolář, Ph.D.

kurátoři: Mgr. P. Rušar, Mgr. K. Growka, Mgr. J. Petrásek

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

16. 5. – 18. 6.   **Absolventská výstava II. stupně ZUŠ Jeseník**
autoři: absolventi II. stupně ZUŠ
kurátor a výtvarník: I. Svobodová
výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.
27. 6. – 3. 9.   **Prázdninová herna pro malé i menší**
Kurátor a výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.
12. 9. – 12. 11.   **Paměť hřbitovů: Sepulkrální památky někdejších Sudet**
autoři: Mgr. P. Hečková, Ph.D., Mgr. L. Wagnerová, Mgr. M. Rychlý
kurátor: Mgr. M. Rychlý
21. 11. – 31. 12.   **Čas magického kraje**
autor a kurátor: Janette de la Colette
výtvarník: Zuzana Laštovicová, DiS.

Výstavy krátkodobé 2023 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrže

10. 1. – 16. 4.   **Příběh knih a knihoven na Jesenicku**
autor a kurátor: Mgr. P. Žurek
výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.
25. 4. – 3. 9.   **Sportovní osobnosti Jesenicka po roce 1945**
autor a kurátor: P. Macháček
výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

12. 9. – 3. 12. Historie a současnost sklářství v Jeseníkách

autor a kurátor: Mgr. M. Matela

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

12. 12. – 8. 1. 2024 Vánoce tradičně i netradičně

autor a kurátor: Bc. K. Tomášek/ Mgr. P. Žurek

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

Výstavy krátkodobé 2023 – Foyer ve Vodní tvrzi

Do 8. 1. Historie sáňkařského spolku v Jeseníku (přesah z roku 2022)

autor a kurátor: Macháček

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

11. 4. – 18. 6. Johann Schroth a lázně v Lipové

autor a kurátor: Mgr. J. Petrásek

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

27. 6. – 3. 9. Vidnavská a žulovská krajina na starých fotografiích

autor a kurátor: Mgr. M. Hanáček, Ph.D.

výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

Výstavy krátkodobé 2023 – Rytířský sál

7. 3. – 21. 5.   **Historické vodohospodářské objekty (nejen) v Jeseníkách**
- autoři: kolektiv NAKI II; Hist. vodohosp. objekty;
kurátor: RNDr. R. Pavelková, Ph.D.,
výtvarník: Z. Laštovicová, DiS.

Výstavy krátkodobé 2023 – Kulturní dům Javorník

(výstavy realizované ve spolupráci Vlastivědného muzea Jesenicka a Městského kulturního střediska Javorník)

- leden   **Paměť hřbitovů: Sepulkrální památky někdejších Sudet**
(přesah z minulého roku)
- autoři: Mgr. P. Hečková, Ph.D., Mgr. L. Wagnerová,
Mgr. M. Rychlý
- kurátoři: Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)
- červen–září   **150 let dobrovolného hasičského sboru v Javorníku**
- Kurátoři: Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)
- říjen–listopad   **Barbaři** (téma může být nahrazeno)
- Kurátoři: Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)

Výstavy krátkodobé 2023 – autorské výstavy zapůjčené do jiných muzeí/institucí

jaro/léto

Chlapi od milířů

Umístění – Vlastivědné muzeum v Šumperku

Mgr. Matěj Matela a Mgr. Markéta Rušarová

celoročně

Jesenicko na dvanácti mapách

Umístění – Volareza, p. o., Jeseník

Mgr. Pavel Rušar a Mgr. Jan Stejskal

Výzkumná činnost – přehled

Oddělení historie (oddělení společenských věd Jeseník a oddělení společenských věd Javorník)

- Instituce v případě obnovení soukromé grantové možnosti znovu zařadí do výzkumného plánu výzkumný záměr VMJ_HIS_PZ1920 zaměřený na dějiny průmyslu a zemědělství na Jesenicku (Mgr. Pavel Rušar, Pavel Macháček, Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. a Mgr. Vojtěch Pokorný, Ph.D.).
- Výzkumný záměr VMJ_HIS_VPDFV zaměřený na Vincenze Priessnitze, vodoléčbu a historiografii bude pokračovat v roce 2023 rešeršní činností a drobnými publikacemi (Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Pavel Rušar). Studie bude doplňovat bádání o Vincenzi Priessnitzovi z hlediska dějin medicíny a z hlediska historiografie.
- VMJ_HIS_DoB – Zpracování dějin obce Bělá pod Pradědem, pro rok 2023 je plánováno vydání publikace a tím uzavření výzkumu (Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Milan Rychlý, Pavel Macháček, Mgr. Božena Kaňáková, Mgr. Jan Stejskal, Bc. Kamil Tomášek).
- Výzkumný záměr VMJ_HIS_REJVIZ (Mgr. Pavel Rušar) – Rejvízská hornatina na snímcích historických, současných i na snímcích dálkového průzkumu Země bude v roce 2023 zahájen. Pro první rok se plánuje pořizování fotografií, rešerše historických děl, geografická analýza a přednáška pro veřejnost.
- Výzkumný záměr VMJ_HIS_LESY se bude i nadále zaměřovat na způsoby lesního hospodaření ve vybraných částech Hrubého Jeseníku a podhůří, stejně jako na významné a zajímavé osobnosti jesenického lesnictví či fenomén pytláctví a lesní kriminality, a to především v období do konce druhé světové války. Zacílí také na uhlířství, dřevařství, lesní sklářství a další lesní řemesla. Minimálním výstupem budou tradičně odborné studie a články v odborných a vlastivědných periodikách. (Mgr. Matěj Matela)
- Výzkumný záměr VMJ_HIS_OSOB se i nadále zaměří na zpracování životních osudů méně známých osobností (umělců, politiků, spisovatelů apod.) z historie Hrubého Jeseníku, Nížkého Jeseníku, oblastí Rychlebských hor či Králického Sněžníku. Výsledky výzkumu budou opět prezentovány prostřednictvím odborných i popularizačních článků (např. Vlastivědné listy Slezska, Kulturní revue Olomouckého kraje, vlastivědné regionální sborníky apod.). (Mgr. Matěj Matela)
- V rámci spolupráce na krajském projektu Cechovní památky Olomouckého kraje výzkum vybraných cechovních předmětů ze sbírek VMJ – heuristika k dějinám jednotlivých cechovních spolků a vývoji využívání cechovních insignií, zpracování jednotlivých exponátů (revize a doplnění stávajících informací, popis a další záležitosti z toho vyplývající). Výstup v podobě společného katalogu muzeí zřizovaných OK. (VMJ_HIS_CECH) (Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Milan Rychlý)
- Výzkumná činnost v rámci nové ediční řady *Z jesenických sbírek* – příprava katalogu sbírkových předmětů dle tématu odsouhlaseného redakční radou (Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Matěj Matela)

- Obraz Jesenicka a nízkého knížectví v historiografii (VMJ_HIS_HIST). Vyhledávání zmínek o regionu ve starší historiografické produkci české, polské a slezské provenience, jejich analýza a vzájemná komparace. V roce 2023 je počítáno se zpracováním topografického díla B. Wernera (min. výstup přednáška) a podle možností rozpracování nejstarší kronikářských děl v chronologické posloupnosti. (Mgr. Jan Petrásek)
- Výzkum vybraných dílčích lokalit a fenoménu zachycených na souboru stereonegativů ze sbírky VMJ, které v průběhu roku projdou kolorováním a přípravě k 3D promítání ve spolupráci se studentem Slezské univerzity v Opavě. Výstupem bude komentované promítání snímků, následně je plánováno vytvoření kratšího dokumentu vycházejícího z obsahu zachyceném na fotografiích či některého lokálního fenoménu. (VMJ_HIS_STEREO) (Mgr. Jan Petrásek)

Oddělení archeologie

- Výzkumné a zaměřovací práce s technikou georadaru na místě historických popravišť, např. Javorník, Vlčice. Výzkumnému záměru je přiřazena signatura VMJ_ARCH_HP_JAV. Výzkum bude probíhat v součinnosti se Slezským zemským muzeem, oddělením archeologie.
- Pokračování výzkumných prací na hradě Koberštejn, Rychleby, Pustý zámek. Jedná se o navázání na úspěšnou spolupráci na archeologických výzkumech na hradě Kaltenštejnu se Slezským zemským muzeem, oddělením archeologie, VMJ/SZM_ARCH_HRADY. Výzkum bude pokračovat jen s podmínkou úspěšného získání grantu NAKI.
- Příprava informačních panelů POLE MRTVÝCH Javorník – pokračování

Oddělení biologie

- Dlouhodobý výzkumný úkol VMJ_BIO_PP zaměřený na výzkum polních plevelů na Jesenicku naváže na činnost v roce 2022 a bude pokračovat průzkumem vybraných plevelných polí a postupným mapováním mizejících a expandujících druhů plevelů.
- V rámci badatelské a pedagogické T-expedice se oddělení zaměří i na částečně badatelskou práci v tématu Vodní bezobratlí jako indikátory kvality vody. Bioložka VMJ bude působit jako expert badatelské sekce pro skupinu vybraných žáků ve věku 13 až 16 let. Výsledkem bude poster představený na závěrečné poster konferenci a následně populárně naučný článek v časopise Jeseníky – Rychlebské hory, případně ve sborníku Jesenicko.
- Sběr floristických a faunistických dat formou náhodných pozorování se zaměřením na ochránářsky významné druhy (ohrožené, zvláště chráněné, invazní) a faunisticky, floristicky či fyto geograficky pozoruhodné výskyty. Zápis do databází PLADIAS a NDOP.
- Dokumentace flóry a fauny Jesenicka formou sbírkových předmětů (zejm. herbářových položek). Rozšiřování a doplňování biologických podsbírek v souladu s dlouhodobou koncepcí budování badatelsky orientovaných sbírek, které v adekvátním rozsahu dokumentují přírodní poměry regionu a současně obsahují dostatečné množství srovnávacího materiálu, umožňujícího kvalitní výzkumnou činnost na biologickém pracovišti VMJ.

Oddělení geologie

- Mapování plošného výskytu projevů eolizace na klastickém materiálu v předpolí Rychlebských hor a Rejvízské hornatiny.
- Sběr materiálu a dokumentace postupu těžby na lokalitě Kolnovice.
- Dokumentace geologie příležitostných nových umělých odkryvů v oblasti kontinentálního zalednění i starých zaniklých odkryvů podle archivní dokumentace.
- Geologickému výzkumnému záměru bude přiřazena signatura VMJ_GEO_KV. Výstupem budou publikace v odborné geologické literatuře. Bude dokončena a vydána publikace „Žulovská pahorkatina a Vidnavská nížina. Vývoj malebné krajiny pod Rychlebskými horami“.

Další:

- Výzkumná činnost týkající se přípravy výstav a vzdělávacích programů (přednášek, exkurzí, workshopů a dalších) a publikační činnosti (Jesenicko, sborník k XXIII. svatováclavskému setkání, Kulturní revue Olomouckého kraje ad.), a to dle témat představených v plánu. (převážně odborní pracovníci VMJ)
- Monitoring regionu v oblasti tradiční lidové kultury (Mgr. Matěj Matela a Mgr. Jan Petrásek).

Sbírkotvorná činnost – přehled

Vlastivědné muzeum Jesenicka bude pečovat o obě sbírky a bude je rovněž obohacovat o nové sbírkové předměty získané např. při výzkumech a přípravách výstav, nahodilým či plánovaným sběrem či dary a nákupy. Sbírkový fond bude kontrolován a hodnocen. Instituce bude vybrané předměty konzervovat a restaurovat.

Oddělení historie (oddělení společenských věd Jeseník a oddělení společenských věd Javorník)

V roce 2023 instituce plánuje nalézt finanční prostředky na nákup pozůstalosti Emila Brendela, významného malíře pocházejícího ze Zlatých Hor. Jedná se o několik kusů maleb na plechu s církevní tematikou a několik desítek větších či menších skic a náčrtů.

Akvizice výše uvedeného souboru bude realizovaná za předpokladu úspěšné žádosti o dotaci z programu Ministerstva kultury ČR *Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví II*, podprogram C *Výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu pro rok 2023*.

Drobnější akviziční činnost bude prováděna v rámci příprav výstavních projektů (Výstava k výročí založení dobrovolného hasičského sboru v Javorníku; Paměť hřbitovů – Sepulkrální památky někdejších Sudet; Historie a současnost sklářství v Jeseníkách) a badatelských záměrů, a to ponejvíce vlastním sběrem, někdy darem či nákupem. V neposlední řadě budou systematicky sbírány dokumenty a předměty z kategorie soudobých dějin, a to dle sestaveného desetiletého plánu podle tematických kategorií, v roce 2023 je plánovaná akvizice předmětů z kategorie zemědělství a lokální produkce potravin. Primárně půjde o zmapování této činnosti v co možná největším rozsahu a zařazení dokumentů do tzv. pomocné evidence, odkud můžou být v pozdějších obdobích po zpracování zařazeny do sbírky; případně jednotlivé muzeálně zajímavé předměty však mohou být posouzeny a zařazeny do sbírky okamžitě.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický.

U sbírkových předmětů, které pro rok 2023 podléhají inventuře, a u sbírkových předmětů, které budou vynášeny z důvodů zápůjček, proběhne průběžné základní čištění. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne zrestaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

Inventarizace obou historických podsbírek bude v roce 2023 probíhat podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Proběhne také inventura nových akvizic. Revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních) proběhla v roce 2022, opakovat se bude v roce 2024.

Oddělení archeologie

Z hlediska sbírkotvorné činnosti se oddělení archeologie VMJ bude věnovat pokračování zápisů starých sbírek předchozích archeologických prací z hradu Rychleby, Edelštejn. Ve spolupráci se SZM v Opavě bude probíhat konzervace kovového materiálu.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Odhadovaný počet zápisů je v tomto stupni 100 čísel. Z hlediska významnosti se budou jevit např. sběry z oblasti zřícenin hradů Jesenicka, zejm. hradů

Rychleby, Edelštejn. Bude zpracován interní katalog kovových předmětů z výzkumu zámku Jánský Vrch z roku 2001

U sbírkových předmětů archeologické části podsbírky proběhne průběžné základní čištění. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. Ke konzervaci dojde u vytipovaných předmětů, odhadem u cca 40. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou.

Inventarizace archeologického fondu proběhne v roce 2022 podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Oddělení biologie

V roce 2023 bude pokračovat systematický i náhodný sběr přírodnin sloužících jako dokladový materiál současného výskytu daných rostlinných a živočišných druhů na Jesenicku. U chráněných druhů se pracovník biologie zaměří zejména na fotografickou dokumentaci. Sbírková činnost preferuje rozšiřování méně početných herbárií, ale dle příležitostí bude probíhat i sběr bezobratlých a usmrcených obratlovců, vajec a hnízd ptáků a dalšího.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický.

Inventarizace botanického a zoologického fondu proběhne v roce 2023 podle schváleného desetiletého plánu revizí (2020–2029). Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedocházelo k jejich poškození. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

V biologickém depozitáři bude i nadále kontrolována teplota a relativní vlhkost; odvlhčovače jsou nainstalovány. V jarních měsících proběhne každoroční ošetření biologické sbírky proti hmyzu, plísním a houbám plynováním. Proběhne také inventura nových akvizic. Revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách proběhla v roce 2022, další je plánovaná v roce 2024.

Oddělení geologie

V roce 2023 bude pokračovat především zápis předmětů, evidovaných dosud jen v prvním stupni evidence, do druhého stupně evidence, aby byly splněny zákonné požadavky na dodržení maximálního časového intervalu mezi prvním a druhým stupněm evidence.

Do prvního stupně evidence budou zapsány zajímavé předměty z doby před rokem 2019, umístěné v depozitáři, ale dosud nijak neevidované (především kontaktní nerosty).

Geologický depozitář bude inventarizován podle schváleného desetiletého plánu revizí. Proběhne také inventura nových akvizic. Revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách proběhla v roce 2022, opakovat se bude v roce 2024.

Vzdělávací činnost – přehled

Exkurze

duben	Proměny osídlení v příhraničí oblasti Mikulovic po roce 1945 a jejich stopy v krajině Pavel Macháček
duben	Jarní luhy a háje na Žulovsku Mgr. Vojtěch Taraška
květen	Vycházka za geologií a historií Osoblažska Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.
červen	Za historií Bílého Potoka a Kohoutu Mgr. Milan Rychlý
červenec	Botanicko-entomologická exkurze na Jesenicko Mgr. Vojtěch Taraška, Mgr. Martin Starý
srpen	Přírodní památka Zlaté jezero u Zlatých hor Mgr. Ludmila Slezáková
září	Zelená hora a Žulový vrch. Geologicko-geomorfologická exkurze Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.
říjen	Bílá Voda a Zlůty Stok Mgr. Jan Petrásek

Přednášky tematické – Vodní tvrz

leden	Chráněná krajinná oblast Jeseníky Mgr. Vít Slezák
únor	Vírem dějin s čistým štítem. Krnovský poslanec Otto Halke Mgr. Matěj Matela
březen	Smlouva mezi Československou republikou a Polskou lidovou republikou o konečném vytyčení státních hranic a její projevy na Jesenicku Pavel Macháček
duben	Pokrmý v historii lidstva s přihlédnutím k jesenickým zajímavostem Mgr. Milan Rychlý
květen	Rejvízská hornatina pohledem geografa Mgr. Pavel Rušar
červen	Nejstarší ikonografická znázornění lokalit jesenického regionu (Bernard Werner a další) Mgr. Jan Petrásek
červenec	Bezpečnostní poměry na Jesenicku v letech 1945-1948 Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.
srpen	Voják a malíř Jan Krejčí Mgr. Květoslav Growka
září	Uherský karpatský spolek. 150 let od založení a spolupráce s Jeseníky Mgr. Matěj Matela

říjen	Muzejní geologie na Jesenicku v posledním století Mgr. Martin Hanáček, Ph.D.
listopad	Dobrodošli u Grefenberg. Priessnitz a vodoléčba očima jednoho z otců srbské medicíny Konstantina Peičiče Mgr. Matěj Matela
prosinec	Živá příroda Rychlebských hor Mgr. Ludmila Slezáková

Přednášky k výročím a připomenutí významných událostí – Vodní tvrz

1. června	Velká červnová loupež – měnová reforma v roce 1953 a její ohlasy na Jesenicku Bc. Kamil Tomášek
5. července	Cyril a Metoděj 1160 let. Historie a odkaz příchodu věrozvěstů na Moravu Mgr. Matěj Matela
11. listopadu	Připomenutí dne veteránů s přednáškou Jak skončila první světová válka pro vojáky z Jesenicka Ing. Radim Kapavík

Přednáškovou činnost budou doplňovat přednášky na objednávky, např. pro město Vrbno pod Pradědem, Volarezu, Zlaté Hory, Vidnavu, Brontosaurus, Domov pro seniory a další.

Nabídka edukačních programů a přednášek pro školy – Vodní tvrz/exteriér

- **Jarní přírodou** (Mgr. Ludmila Slezáková) – pro základní školy
- **Když se řekne minerál** (Mgr. Karolína Odrášková) – pro základní školy

- **Putování geologickou historií planety Země** (Mgr. Karolína Odrášková) – pro základní školy (I. stupeň)
- **Dřevorubci, uhlíři a pastevcí. Stará povolání jesenických hor** (Mgr. Matěj Matela) – pro střední školy
- **Adolf Lorenz, zakladatel dětské ortopedie a rodák z Vidnavy** (Mgr. Matěj Matela) – pro střední školy
- **Němci proti Hitlerovi. Příběhy regionálních politiků, kteří se postavili nacismu** (Mgr. Matěj Matela) – pro střední školy
- **Kde to vlastně žijeme? Historický vývoj Jesenicka v průběhu století** (Pavel Macháček) – pro II. stupeň základních škol a pro střední školy
- **Zmizelé Jesenicko. Kde byly a proč už některé osady na Jesenicku neexistují** (Pavel Macháček) – pro II. stupeň základních škol a pro střední školy

Pilotní, významné i další projekty a akce – přehled

Mizející paměť kraje pod Pradědem – Vlastivědné muzeum Jesenicka bude i druhý rok výběrovým způsobem zachycovat regionální historickou paměť prostřednictvím rozhovorů s pamětníky z co nejširšího spektra politických, hospodářských i sociálních kontextů, a to bez vazby na konkrétní témata. Databáze rozhovorů bude prozatím uzavřená, sloužit bude převážně k badatelským účelům. Přepisovány budou pouze rozhovory významných osobností v relevantních částech, které pak mohou být publikovány v rámci vlastivědného sborníku Jesenicko. Garantují Pavel Macháček a Mgr. Pavel Rušar.

Výtvarný plenér před budovou Vodní tvrze představí díla žáků SŠ ve Strážnici i některých místních studentů. Námětem především malířské tvorby budou Jeseníky a Rychlebské hory. Plenér bude realizován v nádvoří Vodní tvrze a na kamenném mostě před tvrzí. Vybrané obrazy budou za souhlasu autorů zařazeny do muzejních sbírek. Garantuje Zuzana Pavlů.

Podcasty – VMJ se v roce 2023 pokusí navázat nové vazby spoluprací a obnovit natáčení oblíbeného podcastu Hovory z hor, které formou řízených rozhovorů představovaly zajímavé osobnosti a témata z Jesenicka. Tématem bude povětšinou regionální vlastivěda, ale zejména (nikoliv vždy) u externích hostů budou zaznívat i jiná témata. Garantuje Zuzana Pavlů.

Mezinárodní den muzeí (18. 5.) – VMJ nabídne komentované prohlídky odbornými pracovníky VMJ a vstupy do krátkodobých výstav i expozic zdarma, koordinaci garantují pracovníci recepce. Garantuje Zuzana Pavlů.

Muzejní noc – program pro děti i dospělé, nádvoří Vodní tvrze, divadlo. Garantuje Zuzana Pavlů.

European heritage days (září) – VMJ nabídne vstupy k expozicím a výstavám za 50 procent ceny a komentované prohlídky pro návštěvníky, koordinaci garantují pracovníci recepce. Garantuje Zuzana Pavlů.

Festival IM ZENTRUM – umělecký a historický česko-německý festival, specifika zapojení i data realizace budou diskutována s partnery, za VMJ spoluorganizuje Zuzana Pavlů.

Festival JESNĚNÍ – sousedský a kulturní festival připravovaný spolkem Sudetikus, specifika zapojení i data realizace budou diskutována s partnery, za VMJ spoluorganizuje Zuzana Pavlů.

T-expedice – vzdělávací a badatelský program pro nadané žáky. Garantují Mgr. Pavel Rušar, Pavel Macháček, Zuzana Pavlů, Zuzana Lašticová, Dis.

XXIII. svatováclavské setkání – tradiční vlastivědná akce, garantují Mgr. Pavel Rušar (pietní akt), Mgr. Matěj Matela (symposium), Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. (výstava, komentovaná prohlídka), Zuzana Pavlů (koncert ke dni české státnosti).

Standardy

Podle zákona 122/2000 Sb. v platném znění jsou kodifikovány standardy veřejných služeb. Jejich dodržování je prioritou i pro rok 2022.

Standard časové dostupnosti

Vlastivědné muzeum Jesenicka dodržuje standard časové dostupnosti především zpřístupněním stálých expozic a krátkodobých výstav a to tak, že informace o době, ve které lze expozice a výstavy navštěvovat jsou zveřejňovány na internetových stránkách muzea i v tištěných periodikách. Otevírací doba ve Vodní tvrzi je od 2. 1. do 31. 12. ve dnech úterý až neděle od 09.00 do 17.00. O výjimkách a omezeních je veřejnost informována s předstihem v tištěné i internetové podobě. Otevírací doba Muzea Vincenze Priessnitze bude stanovena na pátek až neděli, vždy od 10.00 do 17.00, a to v měsících červenec a srpen. Data krátkodobých výstav budou opět zveřejňována na internetu i skrze tištěná periodika, plakáty, sociální sítě a dalšími kanály.

Muzejní programy budou rovněž pořádány a informace o nich zveřejňovány na internetových stránkách instituce a skrze speciální plakáty či tištěná periodika, jedná se především o workshopy ke krátkodobým výstavám, přednášky, semináře a exkurze, event. edukační programy, minikurzy, programy pro nadané žáky ad.

Výroční zpráva za rok 2022 bude zveřejněna na internetových stránkách nejpozději do konce dubna roku 2023. Zkrácená verze pak ve sborníku Jesenicko a v kronice města Jeseník.

Odborné posudky a expertízy bude mimo vlastní výzkumnou činnost provádět VMJ na vyžádání.

Standard ekonomické dostupnosti

Instituce poskytuje zlevněné vstupné pro děti, žáky, studenty, seniory, zdravotně postižené. Instituce nabízí bezplatné vstupy ve dnech 18. 5. a 28. 10., ve dnech Evropského kulturního dědictví pak nabízí vstupy za 50 % ceny. Standard bude naplňován prostřednictvím slev a volných vstupů, informace budou zveřejněny na internetových stránkách muzea, na plakátech a tabulích, event. v tisku.

Slevy ze základního vstupného budou uplatňovány pro žáky, studenty středních a vysokých škol (do 26 let), pro seniory nad 60 let, pro držitele karet ZTP a ZTPP, Eurobeds, Senior Pas, Ďas, Čtyřlístek a pro dospělé členy rodiny, která využije karty Rodinný pas.

Volné vstupy do stálých expozic a krátkodobých výstav jsou umožněny pro děti do 6 let v doprovodu dospělých, pro pedagogický doprovod u hromadných výprav a dále pro držitele průkazů AMG, Olomouc Region card, Zváz múzeí na Slovensku, Fond ohrožených dětí, Cestovní kniha a Zaměstnanec Krajského úřadu Olomouckého kraje.

ceník vstupného je zveřejněn na webu a na vývěsných tabulích zařízení Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o.

Standard fyzické dostupnosti

Bezbariérový přístup je návštěvníkům s fyzickým omezením umožněn pouze do Rytířského sálu Vodní tvrze, kde se nachází přednáškový a koncertní sál. Expozice a krátkodobé výstavy ve Vodní tvrzi ani v Muzeu Vincenze Priessnitze zpřístupněny v roce 2023 pro handicapované nebudou. Instituce v tomto smyslu představila zřizovateli studii na rekonstrukci Vodní tvrze, která by bezbariérové vstupy zajišťovala. V rámci rekonstrukce Vodní tvrze se výhledově plánuje zpřístupnění všech výstavních prostor. V roce 2023 také dojde v případě získání grantu IROP k výstavbě nové expozice Fauny a flóry Jesenicka, přičemž součástí projektové dokumentace je schodolez jakožto prozatímní řešení bezbariérového přístupu do doby celkové rekonstrukce Vodní tvrze.

Omezení dostupnosti

V mimořádných situacích bude veřejnost o uzavření informována prostřednictvím webu, v tisku a na vývěskách a informačních tabulích.

V Jeseníku dne 30. 11. 2022

Mgr. Pavel Rušar
ředitel Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o.